

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК
НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

УДК 378.011.3-051:373.091.31

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304913>

Ольга Ілішова, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти
Бердянського державного педагогічного університету
Володимир Товстоган, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти
Комунального вищого навчального закладу “Херсонська академія неперервної освіти”
Євген Козлов, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

У статті проаналізовано сутнісні особливості проєктної діяльності та визначено її структуру (передпроєктний етап, етап реалізації проєкту, отримання та внутрішня оцінка проєктного продукту, рефлексивний та післяпроєктний етапи). Обґрунтовано основні структурні компоненти формування готовності майбутніх педагогів до проєктної діяльності (особистісний, когнітивний та діяльнісний). Акцентовано на значущості сформованості у майбутніх фахівців досвіду здійснення проєктної діяльності як складової професійної компетентності.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутній педагог; проєктна діяльність; готовність до проєктної діяльності.

Літ. 11.

Olha Ilishova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Preschool Education Department,
Berdyansk State Pedagogical University
Volodymyr Tovstohan, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Theory and Methodology of
Education Psychology and Inclusive Education Department,
Communal Higher Educational Establishment “Kherson Academy of
Continuing Education” of the Kherson Regional Council
Yevhen Kozlov, Ph.D. (Philology), Associate Professor of the
Business Foreign Languages and Translation Department,
National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

**FORMING THE READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR PROJECT ACTIVITIES
AS A NECESSARY CONDITION FOR INCREASING THE LEVEL OF PROFESSIONAL
COMPETENCE**

The article analyzes the essential features of project activity; the main structural components of the formation of the readiness of future teachers for project activities are substantiated

The structure of the project activity is determined through the unity of the following components: - the presence of a need for the implementation of the project activity; - pre-project stage (diagnosis, problematization, conceptualization, goal setting, value-meaning self-determination, project formatting); - the stage of project implementation (clarification of the purpose, functions, tasks and work plan by each of the project participants; step-by-step implementation of the planned project actions; correction of the project progress and actions of its participants based on feedback; - receipt and internal evaluation of the project product, presentation of the final results works and their external examination; - reflexive stage (reflection on the idea of the project, its progress and results); - post-project stage (approbation, distribution of project activity results).

The structure of the future teacher's readiness for project activities (in the unity and interconnection of personal, cognitive and activity components) is substantiated.

The key characteristics of a specialist, necessary for the implementation of project activities, are defined as: the ability to have a systemic and holistic vision of the problem, the ability to analyze, synthesize and integrate knowledge, the need for self-education. It has been proven that project activity, being an integrative type of activity and acting as a universal source of training, upbringing, creative interaction of participants in the educational process, is the basis of the formation of most professional competencies of future specialists.

It is emphasized that as a professionally significant characteristic of a teacher's personality and activity, readiness for project activity contributes to the creation of effective professional experience, the emergence of new motives and value orientations of a specialist.

Keywords: professional training; future teacher; project activity; readiness for project activity.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкими змінами, що відбуваються у різних сферах життя: політичній, економічній та науково-технічній. Актуальним перетворенням для реальної економіки стає підготовка затребуваних кваліфікованих кадрів, що зумовлює підвищення вимог до підготовки фахівців вищої кваліфікації. Відтак, виникло гостре протиріччя між традиційною освітньою системою та запитом сучасного соціуму щодо змісту і якості підготовки фахівців. Розв'язати його можна шляхом активного перетворення педагогічних систем та впровадження в освітній процес інноваційних технологій. Однією з таких, спрямованих на розвиток у здобувачів освіти дослідницьких умінь, творчих здібностей, логічного мислення шляхом залучення до розв'язання практико орієнтованих завдань, є проєктна технологія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Філософсько-методологічні основи теорії і практики проєктної діяльності започатковані у працях Дж. Дьюї, У. Кілпатріка, Е. Коллінгса.

У наукових розвідках педагогів-сучасників проєктна діяльність розглядається у контексті інноваційних методів навчання (Н. Браташ, О. Кобернік, В. Радул, Л. Савченко, Н. Самойленко, Л. Феденко та ін.).

Теоретичні засади проєктної діяльності майбутніх педагогів розкрито у роботах О. Зосименко. Значення методу проєктів у контексті життєвих результатів діяльності учнів актуалізував І. Єрмаков.

Натомість К. Свідло, О. Жулінська досліджували використання методу проєктів при підготовці фахівців в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Застосування проєктної діяльності в практиці вищої педагогічної школи студіювала Л. Савченко.

Мета статті – на рівні теоретичного аналізу обґрунтувати доцільність формування готовності майбутніх педагогів до проєктної діяльності, яка є необхідною складовою професійної компетентності сучасного фахівця.

Виклад основного матеріалу. Зміст поняття “проєктна діяльність” пов'язаний з такими науковими поняттями та категоріями, як “проєкт”, “діяльність”, “творчість”. Л. Лук'янова зауважує, що “проєктна діяльність спрямована на розвиток пізнавальних навичок, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, узагальнювати та інтегрувати знання, що отримані з різних джерел у процесі теоретичного і практичного навчання” [7, 19].

Доповнюючи попереднього автора, Н. Іванова додає, що “проєктна діяльність є фактором формування соціально-значимих знань і умінь, які створюють підґрунтя для подальшої успішної професійної реалізації майбутніх фахівців та сприятимуть усві-

домленню ними необхідності навчатися впродовж життя” [1, 99].

Близькою щодо розуміння ролі проєктів у процесі фахової підготовки є позиція К. Свідло та О. Жулінської, які зазначають, що “позитивним чинником у застосуванні даної педагогічної технології (методу проєктів) у вищій школі є те, що така організація навчального процесу дозволяє особистості самореалізуватися і самостверджуватися як фахівцю в умовах взаємодії з викладачем і членами студентського колективу. Особистісно орієнтована спрямованість методу проєктів дозволяє виявити пріоритет інтересів і запитів та забезпечити умови для вияву здібностей студентів, врахувати своєрідність їх можливостей, рівень реалізації та самореалізації, розвиток рефлексії” [12].

Завдяки проєктній діяльності у студентів закладів вищої освіти розвивається здатність до:

- застосування наявних знань та умінь у практичній діяльності;
- самоорганізації та самоосвіти;
- роботи у команді, толерантного сприйняття соціальних, етнічних та культурних відмінностей.

При цьому Л. Лук'янова слушно зауважує, що “участь у проєктній діяльності надає можливість здобувачу освіти самовдосконалюватися, а також відкриває можливості вибору особистої ролі в системі відносин колективу учасників проєкту (автор ідей, виконавець, учасник, організатор) або залишає право вибору на індивідуальну роботу, і в цьому випадку виконавець проєкту поєднує усі ролі в одній особі” [7, 18].

Крім того, у проєктній діяльності у студентів формується лідерська, активна, самостійна, ініціативна позиція; розвиваються вміння творчо підходити до проблем, презентувати результати роботи, вступати у дискусії, аргументувати та доводити свою думку.

Архіважливим аспектом активного використання проєктної технології у процесі фахової підготовки є її практична спрямованість. Т. Комар стверджує, що “в основу використання в якості педагогічної умови практичного досвіду проєктної діяльності в професійній підготовці покладено ідею організації доцільної діяльності здобувачів освіти для реалізації висунутої мети, раціональне поєднання під час розв'язання конкретних проблем теоретичних знань з практичним досвідом майбутніх фахівців, урахування їхніх особистих інтересів і потреб” [4, 105].

Проведений аналіз першоджерел уможливив узагальнити ключові характеристики фахівця, необхідні для реалізації проєктної діяльності. Зпоміж них: соціальність, соціальність, здатність до системного та цілісного бачення проблеми, здатність до аналізу, синтезу та інтеграції знань, потреба у самоосвіті. Означені характеристики

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

виявляють сутність підготовки кваліфікованого фахівця з урахуванням творчої продуктивної діяльності суб'єкта, здатного успішно діяти в нестандартних ситуаціях, виявляючи творче мислення. При цьому проєктна діяльність, будучи інтегративним видом діяльності та виступаючи універсальним джерелом навчання, виховання, творчої взаємодії учасників освітнього процесу, є основою формування більшості професійних компетенцій майбутніх фахівців.

У структурі проєктної діяльності більшість науковців виділяють такі компоненти:

– наявність потреби у здійсненні проєктної діяльності (залежить від рівня розвитку суспільства, а також від специфічних соціальних умов професійної або навчальної діяльності) та мотивів, які спонукають до неї (заради чого вона відбувається) і зумовлюють визначення мети;

– передпроєктний етап (діагностика, проблематизація, концептуалізація, цілепокладання, ціннісно-сміслові самовизначення, форматування проєкту);

– етап реалізації проєкту (уточнення мети, функцій, завдань та плану роботи кожним із учасників проєкту; покрокове виконання запланованих проєктних дій; корекція ходу проєкту та дій його учасників на основі зворотного зв'язку);

– отримання та внутрішня оцінка проєктного продукту, презентація остаточних результатів роботи та їх зовнішня експертиза;

– рефлексивний етап (рефлексія з приводу задуму проєкту, його ходу та результатів);

– післяпроєктний етап (апробація, поширення результатів та продуктів проєктної діяльності; вибір варіантів його продовження).

Аналізуючи процес підготовки майбутніх фахівців до самостійної проєктної діяльності як цілісного процесу (від постановки мети, реалізації певних операцій та дій і до оцінки результатів та рефлексії), Н. Іванова зауважує, що “так формуються проєктні вміння (здатність виконувати проєктні дії), які можуть виявлятися на різних рівнях знання, у відповідності до ступеня володіння здобувачами освіти проєктною діяльністю. Кінцевою метою формування проєктних умінь є здатність майбутніх фахівців ефективно застосувати їх у практичних ситуаціях майбутньої професійної діяльності, самостійно здобувати знання, а також формування прагнення до постійної самоосвіти” [1, 98].

Найбільш ефективними навчальними прийомами, які можуть використовуватися у процесі реалізації проєктної технології, О. Косович вважає такі: “критичне обговорення наукових і публіцистичних статей; рецензування своїх і чужих творчих робіт; створення проєктів аналітичного характеру з виявленням та порівнянням різних поглядів на проблему; розв'язання логічних задач, що ґрунтуються на застосуванні критики та самокритики;

обговорення помилок, яких припустились студенти при розв'язанні проблем у дискусіях під час презентації проєкту; формування вмінь аргументовано спростовувати висунуті помилкові гіпотези під час проведення роботи над проєктом; організація та проведення дискусій, як форми презентації проєкту, з будь-яких актуальних проблем сучасності з подальшим критичним аналізом їхнього перебігу” [6, 77].

З'ясуємо сутність поняття “готовність до проєктної діяльності”.

Наприклад Л. Прудка зауважує, що категорія “готовності” залежить від відповідного рівня професійної компетентності особистості, професійної майстерності, а також її здатності до саморегуляції, налаштованості на відповідну соціальну діяльність, уміння мобілізувати свій професійний (духовний, особистісний та фізичний) потенціал на розв'язання поставлених завдань у відповідних умовах [9].

Зі свого боку, О. Сакалюк під готовністю розуміє складне, інтегроване, особистісне утворення, яке містить у собі психологічний, когнітивний та функціональний компоненти для виконання професійних завдань, що потребують урахування етнокультурних, соціо-психо-лінгвістичних, педагогічних та інших чинників [10].

Як вважає Л. Кондрашова, готовність до професійної діяльності є “складним особистісним утворенням, що включає в себе моральні і професійні погляди і переконання, професійну спрямованість психічних процесів, оптимізм, налаштування на працю; спроможність до подолання труднощів, самооцінку результатів праці, потребу у професійному самовихованні, що забезпечує високі результати праці” [5, 148].

Досліджуючи категорію “готовності до професійної діяльності” майбутніх економістів, О. Поплавська визначає її як “цілісне особистісне утворення, інтегративну якість особистості, яка виявляється у формах активності та комплексно відображає сукупність особистісних і професійних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності, й дозволяє виконувати відповідні типові завдання професійної діяльності, прогнозувати шляхи підвищення продуктивності роботи у професійному напрямі” [8, 574].

У структурі готовності вчена виділяє такі компоненти: мотиваційний – відображає зацікавленість пізнавальною діяльністю, професією; когнітивний – система знань, умінь і навичок, яка містить три складові: інтелектуальний розвиток – забезпечує у студента розвиток мислення, знання теоретичних основ, необхідних для розв'язання фахових завдань, відповідно до вимог сучасного суспільства; сформованість практичних навичок; інформаційний – відображає сформованість умінь використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі розв'язання поставлених завдань [8, 577].

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Як засвідчує проведений аналіз, у роботах науковців готовність до професійної діяльності розглядається як мета і результат процесу підготовки фахівця, як оволодіння компетенціями для виконання професійних завдань, як здатність до самооцінки та рефлексії, як психічний стан, передстартова активізація людини, що включає усвідомлення своїх цілей, оцінку наявних умов, визначення найімовірніших способів дії; прогнозування мотиваційних, вольових, інтелектуальних зусиль, ймовірності досягнення результату, мобілізацію сил, самонавіювання у досягненні професійних цілей.

Узагальнюючи, можна визначити готовність як потенційний рівень професійного становлення особистості, що передбачає сформованість цілісної структурованої системи мотиваційних, когнітивних, емоційних, вольових, операційно-поведінкових та інших її властивостей, які забезпечують спеціалісту умови для оптимального виконання функцій, адекватних потребам професійної діяльності. Готовність – властивість особистості, що розвивається в результаті накопичення життєвого досвіду, який базується на формуванні позитивного ставлення до такої діяльності, усвідомлення мотивів і потреб.

О. Коберник доводить, що “підготовка майбутнього педагога до проєктної діяльності може розумітися як процес засвоєння теоретичних знань про проєктну технологію і формування спеціальних умінь, необхідних для здійснення даного процесу в сучасній школі; як результат зазначеного процесу, що характеризується певним рівнем розвитку особистості школяра, сформованості педагогічних, психологічних і методичних знань, умінь і навичок; як педагогічна система, що має певний зміст і структуру” [3, 102]. Науковець констатує, що “ця підготовка становить собою складну, впорядковану, цілісну, динамічну систему, що функціонує відповідно до мети, завдань та принципів діяльності вищої школи, спрямовується на формування мотиваційно-ціннісних орієнтацій студентів, системи їхніх знань, умінь та навичок, розвиток творчого підходу до проєктування педагогічної діяльності” [3, 103].

Отже, у науковій літературі структура готовності педагога до проєктної діяльності в узагальненому вигляді представлена як сукупність особистісного, когнітивного та діяльнісного компонентів.

Проаналізуємо їх. Так, особистісний компонент включає: мотивацію, яка передбачає вмотивованість на успішне здійснення проєктної діяльності; ціннісні орієнтації як прагнення поліпшити професійне середовище за рахунок перетворення дійсності за допомогою здійснення проєктної діяльності; вольовий потенціал, необхідний для реалізації проєктів, а також такі необхідні особистісні характеристики як толерантності, товариськість, вміння працювати у команді, креативність; здат-

ність до саморозвитку. Л. Жиле вважає, “що формування готовності до проєктної діяльності базується на таких професійних якостях педагога: - усвідомлення змісту та цілей освітньої діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем сучасної школи; - вміння формулювати освітні цілі з урахуванням сучасного розвитку педагогічної науки; - здатність поєднувати традиційне навчання з вимогами особистісно-орієнтованої освіти; - формування навичок виокремлювати індивідуальні здібності дітей і визначати методи навчання відповідно до їх особливостей; - знання технологій, форм і методів інноваційного, зокрема, проблемного, навчання; - особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних педагогічних технологій під час навчального процесу” [2, 101].

Когнітивний компонент включає комплекс знань про сутність і дидактичні особливості проєктної діяльності і є сукупністю таких складових: метазнання – свого роду знання про шляхи та способи пізнання навколишньої дійсності; способи пізнання навколишньої дійсності через сформованість розвинених пізнавальних умінь; знання сутності і логіки здійснення проєктної діяльності та професійні знання, необхідні для здійснення проєктної діяльності відповідно до специфіки професії.

Діяльнісний компонент готовності може бути охарактеризований через сукупність таких складових: проєктувальні вміння, наявність яких є необхідною умовою успішного здійснення будь-якого виду діяльності, особливо проєктної; організаційні вміння як сукупність практичних прийомів та способів організації проєктної діяльності; виконавські вміння, орієнтовані на реалізацію запланованої роботи у межах здійснення проєктної діяльності; оцінні вміння, що передбачають оцінку відповідності отриманих результатів заданим цілям та завданням.

Значені компоненти готовності до проєктної діяльності потребують процесів самореалізації та самовдосконалення як у процесі фахової підготовки, так і в системі безперервного підвищення кваліфікації. Як професійно значуща характеристика особистості та діяльності педагога, готовність до проєктної діяльності сприяє створенню результативного професійного досвіду, появі нових мотивів та ціннісних орієнтацій фахівця, які є необхідними для перспективного орієнтування у професійній діяльності.

Висновки. Здатність і готовність випускника розв’язувати завдання його професійно-практичної діяльності в умовах інформаційного суспільства та формування глобального економічного середовища безпосередньо залежать від отриманих у процесі освіти професійних знань, практичного досвіду та розвиненого творчого мислення. Проєктна діяльність є одним зі шляхів формування і вдоскона-

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

лення професійної компетентності, оскільки заснована на власній мотивації особистості та набутті нею досвіду планування завершеної логічної траєкторії розв'язання професійних завдань.

У перспективах подальших досліджень – розробка змістового, методичного та технологічного забезпечення процесу формування готовності майбутніх педагогів до проєктної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванова Н.А. Проєктна діяльність як педагогічна умова формування проєктної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. *Вісник післядипломної освіти. Серія "Педагогічні науки"*. Вип. 12 (41). 2020. С. 91–105.

2. Жиле Л.І. Формування готовності вчителів-філологів до проєктної діяльності. *Педагогіка безпеки*. 2017. № 2. С. 98–103.

3. Коберник О. Підготовка майбутніх учителів до застосування проєктної технології у професійній діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 6 (3). С. 98–105.

4. Комар Т.В. Методологія проєктної діяльності: теоретичний аспект. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна"*. 2013. № 2 (8). С. 102–107.

5. Кондрашова Л.В. Концепція "Взаємодії моральних і психологічних якостей у змісті педагогічного професіоналізму". *Професійне становлення майбутнього вчителя: монографічний огляд*. Кривий Ріг, 2006. 327 с.

6. Косович О.В. Проєктна діяльність як одна з форм інноваційних методичних технологій навчання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Педагогіка, соціальна робота"*. Вип. 22. 2011. С. 76–78.

7. Лук'янова Л. Технологія організації проєктної діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2009. № 10. С. 16–21.

8. Поплавська О.А. Сутність та структура формування готовності майбутніх економістів до професійної діяльності в умовах дистанційного навчання. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія*: зб. наук. пр. Ялта: РВВ КГУ, 2013. Вип. 41, ч. 3. С. 573–579.

9. Прудка Л. Обґрунтування формування інтегративної готовності майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти". Київ, 2013. 24 с.

10. Сакалюк О. Формування готовності менеджерів освіти до професійної діяльності в полікультурному навчальному середовищі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Одеса, 2012. 20 с.

11. Свідло К.В., Жулінська О.В. Використання методу проєктів при підготовці фахівців в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. *Збірник наукових праць: Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. Харків, УІПА. 2008. Вип. 20. С. 210–217.

REFERENCES

1. Ivanova, N.A. (2020). Proiektna diialnist yak pedahohichna umova formuvannia proiektnoi kompetentnosti maibutnix fakhivtsiv z informatsiinoi, bibliotечноi ta arkhivnoi spravy [Project activity as a pedagogical condition for the formation of project competence of future specialists

in information, library and archival affairs]. *Bulletin of postgraduate education. "Pedagogical Sciences" series*. Vol. 12 (41). pp. 91–105. [in Ukrainian].

2. Zhyle, L.I. (2017). Formuvannia hotovnosti vchyteliv-filolohiv do proiektnoi diialnosti [Formation of readiness of philology teachers for project activities]. *Security pedagogy*. No. 2. pp. 98–103. [in Ukrainian].

3. Kobernyk, O. (2012). Pidhotovka maibutnix uchyteliv do zastosuvannia prektnoi tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Preparation of future teachers for the use of practical technology in professional activities]. *Problems of modern teacher training*. No. 6 (3). pp. 98–105. [in Ukrainian].

4. Komar, T.V. (2013) Metodolohiia proiektnoi diialnosti: teoretychnyi aspekt [Project activity methodology: theoretical aspect]. *Collection of scientific works of the Khmelnytskyi Institute of Social Technologies of the University "Ukraine"*. No. 2 (8). pp. 102–107. [in Ukrainian].

5. Kondrashova, L.V. (2006). Kontsepsiia "Vzaiemodii moralnykh i psykhologichnykh yakosteii u zmisty pedahohichnoho profesionalizmu" [The concept of "Interaction of moral and psychological qualities in the content of pedagogical professionalism"]. *Professional formation of the future teacher: a monographic review*. Kryvyi Rih, 327 p. [in Ukrainian].

6. Kosovych, O.V. (2011). Proiektna diialnist yak odna z form innovatsiinykh metodychnykh tekhnolohii navchannia [Project activity as one of the forms of innovative methodical learning technologies]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social Work"*. Vol. 22. pp. 76–78. [in Ukrainian].

7. Lukianova, L. (2009). Tekhnolohiia orhanizatsii proiektnoi diialnosti [Technology of project activity organization]. *The image of a modern teacher*. No. 10. pp. 16–21. [in Ukrainian].

8. Poplavska, O.A. (2013). Sutnist ta struktura formuvannia hotovnosti maibutnix ekonomistiv do profesiinoi diialnosti v umovakh dystantsiinoho navchannia [The essence and structure of formation of the readiness of future economists for professional activity in the conditions of distance learning]. *Problems of modern pedagogical education. Ser.: Pedagogy and psychology: a coll. of science works*. Vol. 41, part. 3. Yalta, pp. 573–579. [in Ukrainian].

9. Prudka, L. (2013). Obgruntuvannia formuvannia intehratyvnoi hotovnosti maibutnix sotsialnykh pratsivnykiv do profesiinoi diialnosti [Justification of the formation of integrative readiness of future social workers for professional activity]. *Extended abstract of candidate's thesis*. 24 p. [in Ukrainian].

10. Sakaliuk, O. (2012). Formuvannia hotovnosti menezheriv osvity do profesiinoi diialnosti v polikulturnomu navchalnomu seredovyshchi [Formation of readiness of education managers for professional activity in a multicultural educational environment]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa, 20 p. [in Ukrainian].

11. Svidlo, K.V. & Zhulinska, O.V. (2008). Vykorystannia metodu proektiv pry pidhotovtsi fakhivtsiv v umovakh kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu [The use of the project method in the training of specialists in the conditions of the credit-module system of the organization of the educational process]. *Problems of engineering and pedagogical education. Collection of scientific papers*. Vol. 20. Kharkiv, pp. 210–217. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.04.2024